

Očuvanje europske knjižne baštine u SVKRI – ideja ili uporište

**Okrugli stol
Rijeka, 7. ožujka 2007.**

Obrazovanje za rad s pisanom baštinom

Prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić

Odsjek za informacijske znanosti

Filozofski fakultet, Sveučilište J.J.Strossmayer u
Osijeku

taparac@ffos.hr

potrebe

- obrazovani stručnjaci za rad sa starom odnosno vrijednom građom (Rara, Vetustiora, novinska građa iz 19. i poč. 20. st.)
  - nesređene zbirke u crkvenim knjižnicama, nepopisana i nezaštićena rijetka građa, građa iz korpusa nacionalne baštine ...
- obrazovani stručnjaci za rad s pisanom baštinom u digitalnome okruženju
  - nove mogućnosti, novi izazovi

pristupi

- Zadar – rad sa starom građom
  - struktura, plan, problemi vezano uz prihvaćeni program
- Osijek, Zadar i Parma – združeni studij za rad s pisanom baštinom u digitalnome dobu, nositelji kojega su
  - **ODSJEK ZA INFORMACIJSKE ZNANOSTI, SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYER U OSIJEKU,**
  - **ODJEL ZA KNJIŽNIČARSTVO, SVEUČILIŠTE U ZADRU I**
  - **DIPARTIMENTO DEI BENI CULTURALI E DELLO SPETTACOLO, UNIVERSITA DI PARMA**
    - prijedlog

cilj združenog studija

- proizvesti sposobnog i prilagodljivog diplomiranog studenta koji će moći
  - preuzimati i izvoditi složene projekte i procese digitalizacije kulturne baštine i
  - razvijati digitalne informacijske usluge cilj kojih je omogućiti obrazovnim ustanovama, istraživačima i javnosti da na optimalan način koriste nacionalnu i europsku baštinu za vlastite potrebe, ali i potrebe društvenih zajednica u obje zemlje i šire

također...

- omogućiti obrazovanje modernih stručnjaka u područjima tzv.
  - e-ekonomije (npr. kulturni turizam),
  - e-vlade (npr. upravljanje i financiranje projekata digitalizacije kulturne baštine u ministarstvima kulture, primjerice),
  - e-učenja (npr. uporaba digitalnih zbirka nacionalne pisane baštine u osnovnom, srednjem i visokoškolskom sustavu) i
  - e-nakladništva (npr. izdavanje i reformatiranje jedinica koje su važne za nacionalnu i europsku/svjetsku kulturnu baštinu)
- studij bi trebao pridonijeti povećanju horizontalne i vertikalne pokretljivosti studenata unutar osječkog, zadarskog i parmskog sveučilišta

pozadina

- Lundska načela i prateći projekt Minerva (*Ministerial Network for valorising activities for digitisation in Europe*),
  - u sklopu E-Content programa
- predstavljaju napor Europske komisije u koordinaciji digitalizacije informacije i kulturne baštine u Europi
  - ipak, obrazovanju za digitalne knjižnice nije posvećena ista količina pažnje kao istraživanju, razvoju i praktičnoj primjeni
  - jedan od rijetkih je DILL – *International Master in Digital Library Learning* (sveučilišta u Parmi, Oslu i Tallinu) kao prvi studij u Europi koji je u cijelosti posvećen problematici digitalnih knjižnica razvijen i proveden u sklopu projekta ERASMUS MUNDUS

uvjeti za upis

- završen preddiplomski studij iz informacijskih znanosti (minimalno 180 bodova) ili
- ekvivalentna kvalifikacija poput završenog nekog drugog sveučilišnog studija uz:
  - najmanje 30 ECTS bodova skupljenih na kolegijima relevantnima za polje informacijskih znanosti i
  - najmanje tri mjeseca rada/volontiranja u knjižnici, arhivu, muzeju, nakladničkoj kući, knjižari, informacijsko-dokumentacijskim ustanovama/službama i srodnim informacijskim ustanovama
- uvjete utvrđuje Povjerenstvo za prijem studenata

organizacija studija

- predloženo je da se studij provodi na Sveučilištu u Zadru, na Filozofskom fakultetu u Osijeku te na Sveučilištu u Parmi.
- predloženo je da svake akademske godine nastava započinje na jednom od suradnih sveučilišta (uvodna nastava svrha koje je izgraditi zajednicu učenja) sa sljedećim ciljevima:
  - upoznati studente s vještinama potrebnim za budući rad (npr. uporaba alata za učenje na daljinu);
  - omogućiti osobnu interakciju nastavnog osoblja i studenata i među samim studentima;
  - osigurati mogućnost za uspostavljanje mreže studenata koja će poslužiti kao osnova za kolegijalnu podršku studenata za cijelo vrijeme studiranja;
  - omogućiti stručna i znanstvena izlaganja kao uvod u Studij

nastavak...

- on-line materijali za učenje i seminari putem videokonferencija podržavat će studentsko vođeno samostalno učenje.
- ljetna škola – ciljevi:
  - procijeniti uporišta studentskih istraživačkih prijedloga;
  - osigurati stručna izlaganja i aktivnosti za primijenjena istraživanja i proučavanja digitalnih knjižnica;
  - omogućiti grupni rad;
  - procijeniti studentske grupne prezentacije;
  - uvesti kolegij na kojem će studenti izrađivati teze i osigurati za studente tutorijale s mentorom svakog kolegija;
  - osigurati studentima mogućnost da rasprave istraživačke metode s nastavnim osobljem.

strukura združenog studija

- uporišta:
  - smjernice za stručno obrazovanje knjižničara, arhivista, muzealaca i informacijskih stručnjaka
  - dosadašnja iskustva u obrazovanju
  - dosadašnja iskustva u radu s reorganizacijom poslovanja u samostanskim knjižnicama
  - dogovori oko uključivanja u Erasmus Mundus

ključni elementi

- informacijsko okruženje, informacijska politika i etika,
- stvaranje, posredovanje i uporaba pisane informacije,
- utvrđivanje informacijskih potreba i oblikovanje usluga za digitalne zbirke,
- proces prijenosa informacija,
- proces organizacije, pretraživanja i pronalaženja informacija,
- zaštita digitalnih dokumenata i informacija,
- istražvački rad,
- analiza i interpretacija digitalnih informacija,
- primjena informacijske i komunikacijske tehnologije u institucijama pamćenja,
- informacijski izvori i upravljanje informacijama,
- upravljanje informacijskim ustanovama te
- kvantitativno i kvalitativno vrednovanje utjecaja korištenja informacija i kulturnih usluga.

popis obveznih predmeta

- Uvod u digitalne knjižnice
- Kulturna baština i upravljanje digitalizacijom
- Elektronički dokumenti i formati
- Metapodaci i identifikatori
- Istraživačke metode u informacijskim znanostima
- Pružanje digitalnih usluga
- Predmetno označivanje i pretraživanje
- Knjižnice/Institucije pamćenja i učenje

izborni predmeti

- Upravljanje zbirkama u institucijama pamćenja
- Planiranje i oblikovanje digitalnih baštinskih zbirki
- Kontrola kvalitete i vrednovanje digitalnih zbirki i usluga
- Etika i multikulturalnost digitalnih knjižnica
- Osnove informacijske arhitekture (IA)
- Oblikovanje baza podataka
- Ekonomija digitalnih knjižnica
- Digitalno nakladništvo ...

zaključno

- Prijedlog združenog programa prihvaćen je na sjednici Senata osječkog Sveučilišta, 5. ožujka 2007. te proslijeđen MZOS-u odnosno Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje na prosudbu i verifikaciju
- Od ak. godine 2007./2008. u sklopu nastojanja da se studenti usmjere prema radu sa starom i vrijednom građom, na trećoj godini studija upisuju se predmeti izravno vezani uz tu problematiku